

Совет Эвилелинде (1 арын).
Часка чедишкннинг ужуражыр
(1 арын).
Коммунист тургузуушкунун
улуг программасы (2 арын).
П. Киселъ — Партиянын ажык

хуралдарын кылырын чугулазы
(2 арын).
СОВЕТ ТУРГУЗУГ: — В. Паву—
Улуг-Хем район Советинин сессия-
зы (3 арын).
С. Фатеев — «Үжен чоостар»
(3 арын).

КНО-нун Кол Ассамблеязынын
алдыгы сессиязы (4 арын).
АКШ-тын компартиязынын нацио-
нал комитединин дыннады (4
арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Партия ажалына тодаргай болгаш оперативтиг чорук

Улус ажал-агыин сайзырады-
рынга чачаа чедишкннерни че-
дип алыры дээш демиселге чер-
де партия организацияларын
ажылын деннелин бедлер чорук
улуг ужур-дузалыг. Ажыл-агыи
болгаш культура тургузушкунун пар-
тиянын удурунун аргалары
экижидери эч чугула сорулга болуп
турар.

Партия болза, большевикчи уду-
рунун уран аргаларына кадрлар
ны өөредип, удурунун дриг,
тодаргай болгаш оперативтиг болу-
рун чедип ап турар. «Оларын уду-
рчу ажалдарын улам-на буттуг
болгаш тодаргай болдуруп, хура-
лдаар болгаш канцелярчы чорукту
улам-на эвээждер дээш удурунун
органыны кудуку ажалдарга
чоокшудаларын» эргежок чугула-
зын эш Сталин 1939 чылда,
ВКП(б)-нин XVIII съездинге чу-
галаан.

Чер-черде партия организацияла-
ры болза, эш Сталиннин айтыш-
кынын күөстешчаан, ажылдын
большевикчи стилин кызымаа-биле
шингээди ап турар. Удурунун
органыны кудуку ажалдарга чоок-
шудалыр, партия организациялары-
биле дириг харылзааны улам бы-
жыглар чорук болза, ааданан өрү
үнүп турар кандыг-даа эгелешкин,
инициатива бурзун чогуур өйүндө
көрүп, четпестерни чогуур үезинде
илереткеш, ону узуткаарынын чу-
ла хемчеглерин алыр талазы-биле
обкомнарга, хооркомнарга болгаш
райкомнарга дузалап турар.

Большевикчи эзу-биле оператив-
тиг болур чорук дээрге, партия
ажылдакчынын эч чугула шынар-
ларын бирээш. Шын шугум айты-
нын, айтырдынын шыны-биле
шинтирлеп каанын соонда ажал-
херекти чедишкннери боуру чү-
ле организмачы ажалдан хамаар-
жыры билдингир.

Партияны удурунга тодаргай
болгаш оперативтиг болур тудум-на
оюн түнели улам-на улуг чедиш-
кннери болур. Буттуг удурунга
болза, чүвенин байдалын шынык-
кы-биле тодаргайлап ап, партиянын
болгаш чактактын айтышкннннн,
чер-черде партия организациялары-
нын шинтирлерин күөседиричче
утланган шинтирлерни үндүрерин
ооадатпазы болур.

Резолюция үндүр чорук болза,
ажыл-херекти доосканы ол деп чам-
дык партияны ажалдакчылар шын
эвез көрүп турарлар. Эки резолю-
циянын үндүр чорук дээрге-ле, чү-
ле ажал-херекти эгеши-дир, чү-
дээрге, ол ажалдын түнели эвез,
күөзүн түнелин чедип алырынче
чүле чуткул болур. Хүлээп алдын-
ган шинтир бурзун-ле улуг болгаш
кызымак ажал-биле, кижилерин
шин шилири-биле болгаш тургу-
зары-биле, шинтирлерин күөс-
седири хынаары-биле кады боттаныр
ужурдуг.

Оперативтиг удурунга дээрге,
айтырларын мергелин-биле,
чогуур үезинде шинтирлээр, хү-
лээп алдынган шинтирлерин күөс-
седири-биле организмачы ажалды чо-
рудары, оларнын күөс-седири хы-
наары болур.

Шак индыг чоруктар оон-даа эске
хөй партия организацияларында
бар болуп турар.

Тодаргай болгаш оперативтиг,
буттуу-биле удурун чорук болза,
ажылдын кайы-даа адырларына
хеп-хенертен тургустунун келир
чүлү-бүрү айтырларын болгаш
нарыдаашкннннннннннн билип алы-
рынга улуг дузалыг болур. Ол бол-
за, партия, совет, ажал-агыи ор-
ганизацияларын ажалдарында чет-
пестерни чогуур өйүндө илередип,
ол четпестерни оон ынай болдурубас
болгаш кандыг бир четпестерин
узуткаарынын хемчезин алыр органы
берип турар. Четпестерни сөөлзүрөй
бергенде узуткаарындан, эгезинде
дораан-на ону чок кылырынче хем-
чезин алыры чик болур.

Тодаргай болгаш оперативтиг
удурун төлөөдө, чононун үнүн ки-
чегейлг диннап, ааданан өрү
үнүп турар шугумчүлөди тоор хер-
ек. Чамдыкта мындыг болулар:
партия органына бижимел медээ-
лер келир ийикпе азы коммунист
боттарынын организациязынын ху-
рлыга, партия активинин хура-
ларынга-даа азы пленумнарга са-
нал берип, четпестерни айтып тур-
да, ол черин удурунчулары ол ме-
дегелдерни тоовайн эртип турар.
А демги четпестер нүртгөй бергенин
билеп каш озалдап хемчег алыр.
Ол чорук чогуур түнелин берип
шыдавайн баргылаар.

Оперативтиг-биле буттуг удуру-
нунга эч чугула чүлү болза, партия
организациялары-биле, бүдүрүлгө
черлери-биле болгаш колхозтар-
биле, албан болгаш өөредилге че-
рлери-биле партия комитединин хун-
бурунун дириг харылзааны ол бу-
турар. Чон-биле сыры харылзаалыг
болур чорук болза, ажалдын бай-
далын тодаргайлаарына, ажалдакчы
бурзунун үдегерлиг болгаш четпес
чоруктарын көөрүнгө, үнелиг эге-
лешкнннннннннннннннннннннннннннн
детирирге болгаш илеретинген
четпестерни узуткаарынын боттуг
хемчеглерин алырынча партия коми-
тединге дузалап турар. Бо чугула
чүдүдүлү чер-черде чамдык партия
организациялары утуп турар.

Удурун төлөөдө баш удур билip,
көөрү чугула деп эш Сталин өөредип
турар. Чүлге ынчаар ажалдаар
болза, ам ажалдын үзүктелишкн-
нин чогуур өйүндө илередип, чет-
пестерни узуткаарынын боттуг хем-
чеглерин ап, планнары болгаш
даалгаларын күөседип болур. Пар-
тия организацияларын үзүктелишкн-
ннннннннннннннннннннннннннннннннн
талазы-биле бүтү-ле оперативтиг,
буттуг ажалдары болза, планнары
долдур болгаш ажал күөседиричче,
ажылдын шынарын бүтү хемчеглер-
биле бедилеринче уланган турар
ужурдуг. Партия организациялары
көдээ ажал-агыи талазы-биле ажалы-
нынга бүтү күштү кол сорулганы
күөседиричче, чаксы тарылгага үле-
герлиг белеткенин, ону эртериниче
мобилизастаар хүлээлгелин. Ажал-
херекти ханызы-биле билбес, ажал-
дын үезинде тургустунул келген ай-
тырды дүрген шинтирлеп билбес
болза, оперативтиг, буттуг уду-
рунун хандырып шыдабас.

Удурунун оперативтиг аргазы
болза, партия комитедин улам-на
дириг, ажал-херекчи болгаш сорул-
га чүткүлдүг болдуруп. Ол чорук
болза, оларга даандарган херектин
харысалгазын ажалдакчыларнын
бедик көөрүнгө, ажалга оларнын
эгелекчи болгаш кызымак болурун-
га улуу-биле деткири. Ол чорук,
ажыл-херекчи болурун, эгелеш хер-
ек бурзун туюлунга чедирин
негеп турар. Оон-биле кады уду-
рунун буттуг аргазы болза, дириг
ажыл-херек бурзун ажал чок шуу-
гаашкннар болгаш хөй сангы
шинтирлер-биле буудулдурун турар
этинмес канцеляржыларга болгаш
чоохун шуугаазынынларга согугну
берип турар.

Чер-черин партия организация-
ларын сорулгазы болза, пар-
тия-жи-организмакчи болгаш парти-
я-поинтиктиг ажалдарнын денне-
лин чайгылыш чок бедидип, ажал-
агыи болгаш культура тургузуш-
кунун удурунун аргазын эки-
жидери болур. Партия ажылын
деннелин улам-на бедидер чорук—
коммунист тургузушкунга чача-
чаа тирилгелерни чедип алырын
үндүзүн болур.

«Правданын» январь 7-де муруну
чүлүдөн).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНДЕ

Н. В. Гогольдун өлгөн хүнүндөн бээр чүс чыл болганына

Улуг орус чогаалчы Н. В. Го-
гольдун өлгөн хүнүндөн бээр чүс
чыл болганына белеткелдер бистин
Төрөн чуртувустун республикала-
рында, крайларында, областларында
калбарган.

Новосибирсктин, Саратовтун
болгаш өске-даа хоорайларнын
театрлары «Ревизор», «Кадаля-
нышкын» деп комедияларын,
«Өлүг сүезинер», база Римский-
Корсаковтун «Майнын дүнеси» деп
операзын белеткеп турар.
Томсктин В. В. Куйбышев аттыг
университединин төөгү-филология
факультетди Гогольдун чогаал ажал-
дарын дугайында брошюраны үн-
дүреринге белеткенип турар. Чо-
гаалчынын чогаалдарын эч эки ном-
чурунун талазы-биле конкурсту пе-
дагог институтуна эртерген турар.
Хоорайларнын болгаш суурлар-
нын клубтарынын шин коллектив-
тери Гогольдун шинлерин реперту-
арын байылдып турар. Латвия ССР-
нин Даугавпилский районунун
Вишскийнун улустун көдээ Бажы-
ныннннннннннннннннннннннннннннн
сценасынга «Победа» кол-

хостун шин бөлүмүнүн «Кадаля-
нышкын» деп комедияны үндүргө-
ни улуг чедишкннинг болган.
Армян ССР-нин Горийский рай-
ононун элзэн ырак Ханатах деп да-
лыг суурунга Гогольга алдар бол-
дурган кежээ болган. Суурун шин
бөлүмү «Ревизор» деп комедияны
көргүскөн.
Удмурттин күрүненин ном үндү-
рер чери «Петербургтун тоожула-
ры», «Тарас Бульба» деп Гогольдун
чогаалдарын удмурт дылга парлап
үндүреринче кирипкен. Ставрополь
крайнын ном үндүрер чери «Дьяволь-
чи чоогунга хуторга кежээ» деп чо-
гаалды парлап үндүргөн.
Ставрополь крайнын, Ворошилов-
град болгаш Самарканд областар-
нын библиотекаларында Гогольга
алдар болдурган делелгелер ажал-
тынган.

Киргиз ССР-нин Оша хоорайнын
кудумчуларын бирезин Гогольга
алдар болдуруп, улуг орус чогаал-
чынын адын хоорай куөсчюмунун
шинтирери эзуугаар тывскап.
(СЭТА).

Чаа чылдын баштайгы айында

ЛЕНИНГРАД. Ленинградтын ма-
шина тудугчылары болгаш метал-
лургучулары чаа чылдын бирги айы-
дык куш-ажылчы чедишкннер-
биле демделгези.

Сталин аттыг металлургия заво-
дунун бус турбина болгаш өске-даа
цехтеринге январь айда 150 муң ки-
ловат күштүг бус турбиналарнын
кечектерин болгаш бедилеринин
механиктиг ажалдап кылышкынын
колдууида дооскан. Февральдин би-
ги хүнүндө ол машиналарнын кол
чылдазы эгелгези. Тудугчулар
шыгалда кылар черин эде тургу-
зушкунун дооскан болгаш чаа күчү-
лүг труба дамчыдылганы салган.
Киров заводунун металлургия-
лы чаа чылдын баштайгы айын че-
дишкннинг дооскан Запорожский
эгелекчи Якименкуну каңчы деп
дүргөн арга-биле эзилдир деп
эгелекчи чоруун мартенчалер изи-

биле деткип, пландан ажал метал-
дарыны кылып үндүргөн. Сөөлгү
декаданын дүргүзүндө олар дүргөн
арга-биле 60 хуу металлды берген-
ер, а кан эзилдикчилери М. Алек-
сеевич, М. Жуковскийн, Т. Вале-
втин болгаш өскелерин-даа брига-
далары дүргөн арга-биле 70 хуу че-
дир эзилдикчилери кылганнар.
Олар суук металлдын тонна бур-
зундан 300 ажыг килограмм оттулар
чүлүдү камнап алганнар. Ол цехтин
январь айда камнап алган кывар
чүлү бүгү цехтин печкаларыннын
ийи дун, хүнде ажалдарын ханды-
рып шыдаар. Прокатчы-кироччу-
ларнын коллективни январь айнын
онаалгазын дык ажыг күөстөгөн.
Хамыктын мурунда ССР-нин Дээ-
ди Советинин депутаты улуг мастер
А. Байковтун участогу чорууп турар.
(СЭТА).

Улгатыр катышкан колхозтун ажал-агыи ийи катап улгаткан

КРАСНОДАР. Кубанын Кор-
ековский Кушевский, Успенский бол-
гаш өске-даа районнарын элзэн
каш колхозтары чыл өтчөттарын
тургузарын дооскан.
Каневский районун чеди колхоз-
тан тургустунган Калинин аттыг
колхозу көдээ ажал-агыи культу-
раларнын дүжүтүүнүг бедезинден,
мал бажынын өскениннен болгаш
оон продуктулуг чоруунун бедезин-
ден улуг чедишкннерни че-
дип алган. Көдээ ажал-агыи артель-
деринин 1950 чылда олча-ажы
3240 муң рубль турган болза, а 1951
чылда ийи ажыг катап өскөн.

Улгатыр катыштырган көдээ
ажыл-агыи артельдери хову ажалын
болгаш мал ажылын калбаа-биле
механизастарынга, агробиология
эртемини чедишкннерин болгаш
куш-ажылдын мурунчы методтарын
шингээди алырынга таарымчалыг
байдалдары тургускан. Бо чорук
тараажыларнын боттарынын бай-
лаан ийи катап улгатырынга а-
рганы берген. 1950 чылдын деннели-
биле алырга колхозчулар механиза-
торлар-биле кады ажалдап турга,
күзүн тараан кызыл-тастыг гектар
бурзундан 47 муң хөй кызыл-таста,
56 муң хөй суланы, 64 муң хөй ар-
байны ажаап алганнар. Көдээ
ажыл-агыин өске-лаа культуралары-
нын дүжүдү дык бедези. Мал ба-
жы 2275 баш чедир өскөн.
Колхозчуларнын материалдыг
амырлары база өскөн. 1950 чыл-
дын деннели-биле алырга куш-ажыл-
дын натур телевири Барык-ла үш
катап улгаткан, акша талазы-биле
телевири — ийи чартык катап улгат-
кан.
(СЭТА).

150 миллионер-колхозтар

ВИНИЦА. Винница областын
400 колхозтарынга 1951 чылдын
ажылдарнын түнелдерин үндү-
ргөн өтчөт-сонгулалыг хуралдар
болуп эрткен. Ол хуралдар көдээ
ажыл-агыи артельдеринин ийи
ажыл-агыин үзүктел чок өзүш-
кунун көсүзү-биле херечилеп
турар.
Баршадский районунун улгатыр
катыштырган «Путь Ильича» кол-
хозунга өтчөт-сонгулалыг хурал
улуг көдүрүлүшкуннүг эрткен. Му-
рначы агрохенктик ажылаанынын
түнелинде ол колхоз ажал-агыи-
нын бүтү адырларын эки сла-
ажыкты алган. Чүлге сөөкла ажал-
лындан акша олча-ажы миллион
хира рубль чедип турар. Колхозтун
ийи олча-ажы 2.113 муң рубль
четкен. Бо чорук тудуг ажалын —

чаа радио бедлирин тударынга,
колхозчуларнын бажынарнын бол-
гаш нининин тудугларын радио-
жугарынга болгаш электржидерин
калбартып чорударынга арганы
берген.
Хуралга артельдин колхозчулары
эч улуг кичээнгейни чаа агрохем-
чеглерни шингээди алырынче сал-
ган болгаш гектардан 22 центнер
тараа дүжүдүн, гектардан 300 цент-
нер чигир сөөкларыны өстүрүп алы-
рын база мал ажалынын продукту-
луг чоруун бедилерин хүлээнгенер.
Винница обласка эрткен чылын
агыи артельдеринин акша олча-
ажы 1950 чылдын деннелиннен 2
катап ажыг өскөн.
Миница обласка эрткен чылын
150 колхозтар миллион-миллион
олча-ажыктары алган. (СЭТА).

Кол Туркмен каналдын зоназында

АШХАБАД. Кол Туркмен канал
зоназынын муруну участогу, ССРЭ-
нин Ыаш ажал-агыи Министерствонун
Небит-Даг девискерг эргеле-
ленич совхозтарында чаксы ажал-
дар калбарып турар. Молла-Кара-
чанында ховуда элевинерни сыйры-
жылып турар. Ындыг ажалдарны
Туркменида бир дугаары-ла чору-
луп турары ол.
Кум-Даг дем суурун чанында эле-
виндерде муң гектар черде саксаул

тарылгазын доозуп турар. Оон
үезинин самолёт-биле чажып турар.
Ындыг тарылга чоокку хүнерде
Казанджиктин ыяш ажал-агыинга
база эгелээр. Муруну участоктун
ыяш ажал-агыиларында янзы-бүрү
ыяштар олуртулгазын чорудуп турар.
Ол ажалдарны чорударында улуг
дузаламчыны Небит-Дагнын дү-
жүдалыг ыяш станциязы көргүзүп
турар. (СЭТА).

Часка чедишкннинг ужуражыр

Тарылга белеткелдин дүргедепир

Улуг-Хем районун Димитров ат-
тыг колхозунун чаксы тарылгага бе-
леткели куду деннеле чорууп турар.
Оон чылдагааны болза, колхоз баш-
таар чери, колхозта партия эге ор-
ганизациязы чаксы хову ажалын
бедик деннелиг эртерерин улук-
кан тайынчырап турарында болур.

План эзуугаар колхоз бо чылын
40 тонна кызыл-тас, 5 тонна сула, с
ышкаш өске-даа тараа культурала-
рынын үрезинерин белеткеп алыр
ужурдуг. Ам херек кырында ол ү-
езинер белем эвез. Кызыл-тас ү-
езининге үзүп урган тараанын ы-
нары багай болгаш чогуур негел-
дизинге чедир арыглатанмаан.
Сортуг эвез тарааны сортуг тара-
аа-биле солуп, бо чылын бедик
дүжүтү чедип алыр деп сагыш са-
лышкыны колхоз баштаар черинде
чок болуп турар.

Чаксы тарылгага чедир санныг
конуктар артакан. Ыччангаш шына-
ры үрезинге херелетинер аргажок

тараанын орунга сортуг тараа-
ны тып, ону эки арыглат белеткээ-
ринче ажалды угандырып колхоз
баштаар черинден болгаш партия
эге организациязындан улуу-биле
негетинип турар.

Колхозтун 15 анданыннын, 14
илирлерин чангыс черде оваалай
чыпы каан хевээр чылдып турар.
А херек кырында ол херекселдерин
септелгеге кирер ужурулуг. Оон
агында колхозтун тараа шөлдүдө
чемижидилге чүлүдери мынчага
чедир төкпээни, база хар моондак-
таашкыны кылдынмаан.

Колхозтун чаксы тарылга ажал-
дарына белеткели бо хире куду
деннелиг турунда районун көдээ
ажыл-агыи килдизинин талазында
кандыг-даа хемчег албайн турары
кончуг четпес. Устүндө четпес
ажылдарны дүргөн чайладып,
ажылды экижидери-биле колхозка
дузаны чедирери көдээ ажал-агыи
килдизинден негетинип турар.

Бедик дүжүттүн үндезини

Чөөн-Хемчик районун Шами су-
музунда «Большевик» колхоз 1952
чылда бедик дүжүт чедип алыр
дээш кышкы агрохенктик хемчег-
лерни чоруудуп турар.

Тараа культураларыннын үрезине-
рин уруп алган болгаш оон иштинде
72 тонна кызыл-тас, арбай үрезин-
нерин арыглап алган.

Колхоз тарылга шөлүнгө 20 тонна
едкти, 6 тонна хүддү төккен бол-
гаш ам-даа уламчылап турар. Оон
ынай 40 га черин будукталдары
хемчегни чорудуп турар. Колхоз

Чоокку хүннерге чедир колхоз 20
илиринин, 10 ажыг анданыннын
септелгезин дооскан. Септелге ажы-
лы үрүлчүлөп турар болгаш кол
күштү ам агытын дериг херекселде-
рин септээринче угандырып турар.

Кинооператорларнын бөлүү келген

ССР Эвилелиннин Министрлер Че-
вүүленин доктаалын эзуугаар, «Со-
веттик Тыва» деп чаа документаль-
дыг өндүг кино чурукту тиртырып
үндүрери-биле ССРЭ-нин Киномато-
графия Министерствонундун чо-
руткан он ажыг кижий составтыг
кинооператорларнын бөлүү бистин
областа чедип келген. Ук бөлүк бо-
дунун ажалынче эгелеп кирипкен.
Оон чамдык кезин Кызыл хоорай-
нын үлетпүр бүдүрүлгелерин, шко-
ларын көрүп, белеткеп ажалдаар
нын чоруудуп турар, а бир чамдык-
зы областын ырак районнарыннын
бирээш — Тожу районунче ужуп
чорутушаан, ында ук кино чурукка
хамаарышкан чамдык кышкы тыр-
тышкынарынны кылып эгелеп бер-
ген.

тылышкынарын, көдээ ажал-агыин-
нын, үлетпүрүнч механизациязын,
ажылды чононун культуруг болгаш
материалдыг деннелиннннннннннннннн
бойдуштун бүгү чараш бүдүмелде-
рин көргүзөр сорулгалыг бис» —
деп бөлүктүн удурунуну эш
Бобров парлагга ажалдакчылары-
биле беседгаа медделгези.

«Советтик Тыва» деп чаа до-
кументальды кино чурукка бистер
Тыва автономнуг областын улус
ажыл-агыиннын чедишкннерин,
ылангыя оон социалистг чар-

Бөлүктүн Кызылда арткан кежи-
гүннери чоокку каш хүнерде об-
ластын Улуг-Хем, Чаа-Хөл, Чөөн-
Хемчик районнарынче, а оон соонда
Танды, Тес-Хем, Ээрин болгаш
өске-даа районнарынче айттанып
үнөр деп турар.

Тытырып үндүрзе чогуур «Со-
веттик Тыва» деп чаа кино чурук-
тун директорунга эш Вассальская
режиссерунга Сталинчы шаялдары-
нын үш дапкыр лауреады эш Боб-
ров, операторунга эш Матчевков
олар болур.

Аныяк чогаалчылар-биле ужуражылга

Чоокта Кызылда көдээ ажал-агыи
техникумунун студентилеринин об-
ластын аныяк чогаалчылары-биле
ужуражышкын кежээни эрткен.

бодунун «Чаа бажы» болгаш өске-
даа элзэн хөй шүлүктерин номчаан.
Ол мышкаш шүлүкчү эш Медээни
«Москва», «Пионерлер» болгаш
Ленин дугайында шүлүктерин база
«Межерген» дугайында басызын
номчаан.

Ужуражылга кежээнин аныяк
чогаалчы эш Кюнзегеш областа өзүп
орар аныяк чогаалчыларнын че-
дишкннерин эге сөзүнге чуугала-
вышаан, бодунун «Ыраажы кыр-
ган», «Ажык чагаа» болгаш өске-даа
шүлүктерин орус, тыва дылдарга
номчаан. Аныяк шүлүкчү эш Сувак-
пит аныяк шүлүкчулерин ажалын,
ылангыя оларнын четпестерин бол-
гаш шүлүктү чогаалчы кылырыннын
арга мергежилин чуугалавышаан

Ук ужуражылганы өөрүшкү-биле
уткувышаан, Тывага национал фор-
малыг, социалистг утка шынарын
уран-чогаалдын улам ынай сайзы-
ралынга аныяк чогаалчыларнын ү-
рүннелиг ажалдарын кежээнип
киржижчилери күзгөн.

Сумуда бөлүмнерин өөредилгези

Чаа-Хөл районун Чаа-Хөл суму-
зунун Даг-Аразында эге школаан
башкылары сентябрь айнын 1-де
өөредилге эгелээни-биле чергелеш-
тир бодунун сумузунда Молотов
аттыг колхозтун иштинде бижикти
чыче билдир болгаш бижики билбес
чорукту узуткаарынын дерт бөлү-
мүн организмачы турган.

материалдарын долзуу-биле шингээ-
ди ап турарлар.

Ол бөлүмнерин организмачап тур-
гускан хүнүндөн эгелеп, башкылар
Сарбакай, Дызыр, Хүрөц, Сендажы
олар өөрөнжилгеге ханы, быжыг
билдиги бээр-биле эки белеткедиг
башкылап келгеннер.

Сумуда оон агыда, ВКП(б) тө-
гүзүн өөрендир бир бөлүм, бир по-
литшкола, Беде, Сулуг-Адырда би-
жики билбестерин ийи бөлүмү
ажылдап турар. Ынчалзажок чам-
дык бөлүмнерин өөренип турары-
нын шынары багай. Оон бир ч

Совет тургузуг

Улуг-Хем район Советиниң сессиязы

Ажылчы чоннар депутаттарынын Улуг-Хем район Советиниң январь төңүзүндө болган алдыгы сессиязынга 1951 чылдың дургузунда райкүүскомнун чоруткан ажылынын дугайында өтчөт илеткелди райкүүком даргазы эш Кызыл-оол кылган.

Эрткен чылдың дургузунда Улуг-Хем район ажыл-агыйның бүгү адырларынын талазы-биле улуг чедишкенини чеди алганын илеткелчи демделгезин.

Районда тургустунган 13 көдээ ажыл-агый артельдери организас, ажыл-агый талазы-биле эрткен чылдарга бодаарга элэн быжыккан болгаш колхозчуларнын материалдыг амьдырал деннели улам-на өзүп турар. Районнун ажыл-агыйларынын 90 хуузу колхозта кирген. Колхозтар 1951 чылдың чаксы тарылганын кыска хуусаада, агротехниктиг бедик деннелге эртирген. Оон түнелдинде багай эвес дүжүтү колхозтар өстүрүп, күскү дүжүт ажаап алышканында чедишкенин берилген болган. Күрүнге тараа дужаалганын район кыска хуусаада дооскан. Ленин аттыг колхоз күрүнге тараа дужаарынын талазы-биле областа мурнакчы болган. Көдээ ажыл-агый артельдеринин чаксы, күскү ажылдарын чедишкенин чорударынга МТС улуг ролду ойнаан. Тарылга болгаш күскү ажаап алышканын үезиниң бүгү ажылдарын МТС-тин күжү-биле 90 хуу чедир механизастаан. МТС-тин механизаторларынын иштинден мурнакчыларын саны өзүп турар. Комбайнер Михаил Бюрбонун ат-сураан областа дынаваан кижы барык-ла ховар. Ол эрткен чылдың дүжүт ажаап алышканынын үезинде 528 гектар шөлдүн тараазын «Сталинед-6» деп комбайн-биле кестирип, оон 6241 центнер тарааны ажаап алган. Ол ышкаш комбайнерлар Болдаре, Сундуй олар база эки түнелдиг ажылдааннар.

Күрүнге дуjaar эвт, дүктүн планнарын район ажыр күүсеткен. Ол ышкаш «УТКШ-тын 25 чыл ою» совхоз база ажыр күүсеткен. Районнун колхозтары нитиниң малын өстүрериниң үш чыл планын чедишкенин күүсеткен.

Колхозтар тудуунун талазы-биле база багай эвес ажылдар чорутунган. Чуртталганын 104 бажынаары болгаш алды мун ажыг баш мал кирер кажаалар туттунган.

Ол ышкаш улус өөредилгезинин, кадык камгалалынын, чурт улутпурвун, культуру чырыдышкын ал-

бан черлериниң болгаш харылзаа ажылдарынын талазы-биле чедишкенини сессияга демделгезин. 1951 чылда райкүүскомнун ажылында чедишкенин-биле кады четпестерни депутаттар сессияга чидин-биле шүгүмчүлээнер. Эч ылангыя Советтерниң организас-массалыг ажылы ыракта четпес тургустунганы илерезин.

Район Советиниң сессиязын чыл дургузунда алдыдан өзеш эвес чыр тургаш, сессия чылдырылганын чогуур хуусааларында чылдырбай турган. Сессияларга айтырылглар белеткээрине район Советиниң чанында доктаамал комиссияларны кириштирбей турган. Эрткен чылдың чүгүле бюджет комиссиязы чангыс катап эдеринчи илеткел кылган боордан башка, өске доктаамал комиссиялар эдеринчи илеткелдер кылбаан. Оларнын ажылынга дузалаар талазы-биле райкүүском албаан. Доктаамал комиссиялар кандыг-даа организастыг хемчеглер ажыл планы чок ажылдап, чангыс-көдээ (суму) Советтериниң чанында даа хурал чылдырбаан. Ол ышкаш доктаамал комиссияларнын ажылдары оон-даа дора болуп турар.

Райкүүском бодунун депутаттары-биле ажылды багай тургускан. Чыл дургузунда чангыс-даа депутаттын сонгучулар мурнунга боттарынын өтчөттөрүн кыларынга райкүүском дуза чедирбээн.

Район Совети көдээ (суму) Советтерин кошкак удурткан. 1951 чылда чангыс-даа көдээ Советтин нити ажыл талазы-биле өтчөлдүн албаан. Харын чүгүле ажыл-агыйның кандыг бир адырынын талазы-биле илеткел алырынга өйлежип турган. Бо чоруктарынын ужурундан Демир-Суг, Чааты, Хендерге суму Советтериниң организас-массалыг ажылы куду деннелде туруп турар.

Районун күүсекчи комитеди бодунун үндүрген шиптирлериниң күүселдерин хынавайн турган. Бо ажылга район Советиниң депутаттары, доктаамал комиссиялары болгаш активтерин ажылдааннар. Райкүүскомнун ажылдакчылары көдээ Советтериниң ажылын боттары-биле барып хынап, оларнын чедер, четпес ажылдарын илереди, оларга практиктиг дуза көргүзөр талазы-биле ажыл кылбаан. Харын көдээ Советтериниң сессияларынга райкүүском бодунун төлөөлекчилерин чорутпайн турган.

Кадрлар-биле ажылды кошкак чорудуп, Советтер ажылдакчыларынын теориялыг болгаш практиктиг

билдин бедидериниң талазы-биле хемчеглерни сула чоруткан. Эрткен чылдын суму даргаларынын болгаш секретарларынын семинарын чүгүле 2 катап чоруткан. Совет активтеринин, ажылдакчыларнын «жыл дуржулга солчурунун чөвүлел хуралдарын чорутпаан. Совет кадрларын ажылга харыс салгалыг болур чоруунга негелделерни салбайн турар болгаш оларнын өөредилгелерине кичээгэй салбаан. Хендерге суму Советиниң даргазы Шырап-оол сумуда тускай эртемниглериниң дугайында сагыш салбайн турганындан ажылындан дүжүрткен. Ол ышкаш Демир-Суг суму Советиниң даргазы Ынаажап нити билни куду болгаш ажылга практика чогундан багай ажылдап турар.

Көдээ Советтериниң социалистиг чарыжын райкүүском багай удурткан. Оон түнелдинде мурнунда эки ажылдыг болуп, облкүүскомнун көдээ Советтер аразынга шиптир кызыл тугун ап турган Эйлиг-Хем суму Совети (даргазы Өдүрек) социалистиг чарышка багай түнелдиг болганындан кызыл тугу эске көдээ Советке алыскан. Социалистиг чарыштын түнелдерин четче үндүрбес, оой түнелдерин сессияларга, нити хуралдарга чугаалашпес болгаш көдээ Советтериниң ол талазы-биле илеткелдерин райкүүскомга дынавайн турар.

Районун күүсекчи комитединден эгелеш оң килдистеринге чедир ажылчы чоннарын негелде, хомулдардын чогуур өйүндө харылап бербес чоруктар барын сессияга чидин-биле илереткен.

Райкүүском бодунун килдистерин багай удуртуп турар. Оон ужурунда суг ажыл-агый килдизи (эртелекчи Сараев), ыяш ажыл-агый чери (директору Чистяков) кончуг багай ажылдап турар.

Көдээ Советтер колхозтар ажылын удуртуучун кичээгэй салбайн турар. Колхозтар тудууну планы эрткен чылдын күүсетинмен. Чаксы тарылгага белеткел районда нити-зи-биле кошкак болгаш үрезин арыгашканын чүгүле 70 хуу четкен.

Сессияга санал берген депутаттар районун ажыл-агый, культуру тургузушкунунда бар четпестерин илереткен болгаш моон сонгаар райкүүскомнун чорудар ажылдарынын талазы-биле саналдарны берген.

Район Советиниң сессиязы моон сонгааргы сорулгаларын дугайында тодаргай шиптирни хүлээп алган.

Областың фельдшер-акушерка школазы чылдыңна элээп хой анык тускай эртемниглерин—кадык-камгалал ажылдакчыларын үндүрүп турар. Бо чылдың школада 121 кижы 3 курстарда өөренип турар. Эрткен айның төңүзүндө студентилер анатомия, математика, орус дыл болгаш арыт-шевер талазы-биле чартык чылдың экзаменерин дужаганнар. Каникул соонда студентилер чаз-чаа

куштер-биле өөренип кириптерлер. Чазын бистиң областың янзы-бүрү районнарынга он-он фельдшерлер аътангылаар. Чурукта: элчеглиг кичээлдерге белеткел. (Солайгай талазындан оң талаже) отличниктер: 3-кү курстун студентизи Екатерина Тырышкина, бирги курсчулар Тугур-оол болгаш Хертек Тания. Чуруу А. Ермолаевтин.

ЭКИ КАДАРЧЫ

ТУРАН. (Телефон-биле). Би-Хем районун Малиновкада Ленин аттыг колхозтун хой кадарчызы эш М. Чимбин ол колхозтун тургустунуп келгенинден бээр хой кадарып турар. Ол, эгезинде 140 баш хой хүлээп алган. Ам оон хойлары 560 баш четкен. Эш М. Чимбин 1951 чылда 112 хойларындан 124 хураганнарын бүрүн менди камгалап алган. Эрткен чылдын колхозтун нитилештирген хой малын эки ажаап карактаан дээш колхоз баштаар чери анаа үш баш хойну шаңналга берген. Эш М. Чимбинин хойлары ам база оолдап эгелзэн. Оон ам 16 хойлары төрээп болгаш оон чаш төлдерин чидирит чок бүрүн менди камгалап алган. Ол ам төрүүр 170 хойларынын хураганнарын чүс хуу чидирит чок камгалап алып мен деп хүлээлге ап алган ажылдап турар.

М. КАВАА-САРЫГ.

Хаван ажылын улам сайзырадыр

Улуг-Хем районун Эйлиг-Хем сумузуна Сталин аттыг көдээ ажыл-агый артели хаван ажылынын колхозка-даа, күрүнге-даа ажык дузазын билгеш, 1951 чылдан бээр хаван ажылын өстүрүп эгелзэн. 1951 чылда 11 хаванын тургаш, ам 36 чедир өскен. Оон иштинде төрүүр хаван 8. Оларнын бирээзи төрээп, оон 8 олгун хаван ажаакчызы эш Аралчын эки доруктуруп турар. Ам бодунда саны өзеш болза-даа, моон сонгаар хаван ажылы өстүрүп, сайзырадырынын сорулгазы колхозта база бир улуг чери эжелеп турар.

М. САДЫ.

Медицина ажылдакчызы ынчар ажылдап болбас

Совет чазак болгаш большевик партия ажылчы чонун амьдырал чуртталгазы, кадык камгалалы дээш, хүн-бүрү улуг сагышты салып турар. Оон ачызында ажылчы чонун материалдыг амьдырал чуртталгазы деннелге чогу-биле өзүп турар. Советтин бүгү-ле тускай эртемниглерин бодунун Төрзөн чуртуун улам ынайгы чечектелишкенин дээш бүгү күжүн үндүрүп, бедик көдүрүлүшкүн-биле ажылдап турарлар.

Ындыг турбуже, бистин чамдык тускай эртемниглеривис бодунун эртемин ажылчы чоннарын херээп чечези-биле берип шыдавайн турар. Чижээ, Чөөн-Хемчик районун «Октябрь 30 чыл ою» колхозта эмнелге пунктузунун эргелекчизи эмчи эш Петрова бодунун ажылынга ажылдап келге-ле ээ-харысалга чок болуп турар. Бодунун эмчи эртемин ажылчы чонун эрге-ажыныга күзөлдүн-биле бербейн турар. Чоннун кадыкшылы дээш совет эмчи бодунун бүгү күжүн бээр ужуругу. Эш Петрова көдээ чоннуу кадыкшылычче кичээгэй салбайн, чога ээлдек эвес болгаш аараан кижилерге эмчииниң дузаламчызын шоолуг-ла чедирбейн, анаа-ла олутпалап турар. Улус эм дилеп кээрге, эш Петрова «эм чок» дээш бербес болгаш чалаалга баарындан шууг-ла ойталап турар. Харын үргүлчү-ле аргалап алган олурар. Ылангыя бо чылдын Сундуй-оолдун чаш уруу аарааш ону 2 катап чалаарга, эмчи тооваан.

База херээжен Кушкаш-оолдун эди аарааш чалаарга, эмчи «уруг дүжүрер дээр кижидир» дээш чоруй барган оон ашаа Тас-

К. МАШПАК-ООЛ.

Ай планын ажыр күүсеткен

Кызылдың сапог идик даараар мастерскаянын коллективи социалистиг чарышты калбартып чорутканынын түнелдинде бо чылдын январь айнын бүдүрүлгө планын нити продукция талазы-биле 109,1 хуу күүсеткен болгаш бараан продукциянын талазы-биле 138,4 хуу күүсеткен.

Массалыг дааранылга бригадазы эш Лиминиң башталгазы-биле айның бүдүрүлгө планын 116,5 хуу күүсеткен. Ол ышкаш эш Колодкинге баштаган аныяктар бригадазы бодунун оналгазын 144,8 хуу күүседип, үлегерлиг ажылдаан. Стахановчулар эштер Савин, Роцин, Середкина, Волченко, Софронова болгаш оон-даа өскелер боттарынын үлүг нормаларын 150—160 хуу күүседип турарлар. Ам удавас болур Совет Армиянын хүнүнге бүдүрүлгө талазы-биле чаз-чаа чедишкенин ужуражыр дээш идикчилер бедик көдүрүлүшкүнүг ажылдап турар. И. МААДЫР-ООЛ.

ТЕАТР „Ужен чоостар“

Американың депшилгелиг чогаалчы Говард Фастың «Ужен чоостар» деп шинзи областың национал театрының орус бөлүү, тургузукчу А. В. Лавровтун удуртулгасы-биле тургускаш, көркүчүлере сонургуаткан. Чогаалчы-коммунист Говард Фаст оон ынай «Хостаганчы оруу», «Сөөлгү кызыгаар», «Кларктон», «Хамааты Том Пейн» деп кайгамчыктыг романнарын база бижзэн. А ол романнар совет номчукуларында, америк номчукуларында даа даа америк неперзени. Чүгө дээрге, ол романнары Америкада «оруп каан Чогаалчының «Хостаганчы оруу», «Ужен чоостар» деп шинилер совет театрларын сценаларында чедишкенин үнүп турар. Чогаалчы эл шинзине бодунун хосталгаже чүткүдүн дилди үннер-биле илередип турар. Г. Фаст «Ужен чоостар» деп кайгамчыктыг шинзиде 1948 чыл үезинде турган анаа-ла америк өбүлениң амьдыралын, негрлериниң эрге-шөлөз чок байдалын, оларнын харадап турарын көргүскен.

Америклада кандыг-даа хосталга чок болгаш араатанзыг каргыс шаг-дааларнын корум-чуруму туруп турар дээрзин шинзи ол көжегизи тодаргай-биле көргүзүп турар. Артист Базлов меге барымдаага Дэвид Грэхемниң хол жүжүн салып турарын болгаш оон соонда кадай-биле чугаалажып турарын херек кырында тергини эки кылдыр шинзиштирбей ойнаан. Маадыр эвес кижиге мен, анаа-ла корга берген мен деп кадайынын мурнунга ол чугаалап турар. Ынчалза-даа оон ол өстөри үлгеткен кем-буруундан ону келдередип шыдавас-даа. Америк империалисттериниң чорудуп турар ажырымчы политиказы америк дүжүметтер Остин Кармайкл биле (артист А. И. Снарский) Федерик Селвиниң (артист А. С. Хлуднев) чугаалажып оранындан тодаргай-биле билдинип турар.

Ак бажының—чазак черинин, Капитолиянын болгаш Пентагонунда-даа удуртукчулары Гитлерин өйү келгеш, ойлуп дүшкен оруу-биле боттарынын чепектиг куштеринге идегеп алгаш, чоруп турарлар. Олар чепектерин эидере кылып үндүрер дээш, атомнуг бомбаны канчап-ла хөйну белеткел алып дээш америк ажылчыларынын күрүн улам-на дзындып, күрүне бюджетиниң 70 ажыг хуузу шипи херээне чарыдап турар. Чазый-ла Лан Трумэн болгаш оон шавызы Ачесон төөгүнүн чоокта чаз болушкунун шаг-ла-ла уттуп алганнар. Шинде көргүзүп турар өг-бүлени баштынын артист А. М. Базлов ойнаан. Дэвид Грэхемниң ову-херин артист Базлов лын билген болгаш эгезинден тура төңчүзүңгө чедир эки ойнап турар. Шини көрүп орарга Дэвид анаа-ла бөдүүн, хөглүг болгаш ак-сеткилдиг эки кижиге кылдыр сагындырып ораар. Оон чурттап турар чери-даа база-ла таабымчалыг кылдыр тургустунган. Ынчалза-даа Истелгенин Федеральдыг Бюрозуңун чимзекичизи Фуллер-биле ужуражы бергенде Грэхемниң ындыг аажы чаны, оон ак-сеткилдин болгаш кижизиг байдалы хенертен чүлгү шаапкан чүве ышкаш өскерли бээр. Ол чүгө бодунун эрге-ажылы, бодунун күрүң камгалаар дээш чүнү-даа кыларынга белен апарган. Дэвид дайындан эеп келгенде, оон ажылга кирип алырынга фронтчу эки Агронский дузалаан. Агронский садыг министрствозунда ажылдап турар-даа болза, Грэхем-

ге оон политиктиг бодалгазы билдинмес делегейин чаз дайынын белеткел турар капиталистерни Агронский көөр хөңүжүк. Оон ужурунда ону кара-бажыңга хорундулары эргежок чугула апарган. Ынчангаш хосталганын болгаш демократиянын каржы дайынарарынын айтышкынын эзугаар чимзекиччи Фуллер ону тудун хоруттаар дээш бүгү аргаларын хергелеп турар. Ол шынап-ла коммунист дээр дугайында шинзыктарын Грэхемниң Фуллер сумелзэн. Грэхемниң адын салдырар доктаалда Агронскийниң партия билединиң дугаарын бижип каан болурга, мен бодум ону ынча деп көрбээн-даа кижидир мен деп ол чугаалап турар. Ынчалза-даа Фуллерге болгаш бүгү-ле америк реакцияга-даа ындыг чорук бичин-даа хамаанчк. Чугула чүл болза, кандыг-ла бир меге барымдааларын тып алыры болур. Чүгө дээрге, коммунистиг партия болза, ханыг дайын белеткээринге шынгы шаптыктаашкынын таварыштырып турар. Кортук чоруунун ужурундан шынын чорукка болгаш бодунун сагыш-сеткилинге удурланган үлгедигни Грэхем кылар: бодунун-на эжин нүгүлдөп, меге барымдаага бодунун холунун үжүн салыптар. Шинин режиссеру Лавров бо дугайында көргүзүп турар кезезин тургузарын харыс салга чок күүсеткен. Чүгө дээрге, артистер Снарский болгаш Хлуднев олар дыка кошкак ойнааннар. Оларнын арыннарын шимчешкини, көргүскен аажы-чаннары болгаш чугаалап турары-даа тодаргай эвес, анаа-ла хөңүжүк чүве дег шимчеп турарлар. Оон түнелдинде көрүкчү кижини бөснү соуургалы кудулап болур.

Гильд Смиттин ролу тергини берге. Оон кылдыр шимчешкинери болгаш сагыш-сеткил ундарашкынары шупту-ла иштики драматизм-биле тургустунган. Америкада он беш миллион негр улус чурттап турар. Олар кажандаа туруп көрбээн кадык-берге амьдыралда. Оларнын эрге-шөлөзү чок, базым бурузунге-ле кадык шаажылап таваржып болурлар. АКШ-та корум-чурумунун ужу-дүрүм чогу улгадып турар. Артист Н. С. Соколик тергини мергежил-биле ойнап турар. Эң ылангыя шии сөөлзүрей бергенде дезип чоруур деп тургаш, Джейн-биле чугаазын ол дыка шынын кылдыр ойнап шыдаан. Дэвид Грэхемниң кадайы — Джейнниң ролон ойнаары база-ла берге. Кандыг-даа берге үелдер болгаш кортук, сатылыкчы кижилерин ортузунга-даа турган үеде амгы үениң шыныч америк херээженнерин быжыг туруштуун артист Заславская тергини эки көргүскен. Джейни бодунун Төрзөн чуртунга болгаш улунунга кызыгаар чок ынак болганда ак-сеткилди американнарын болгаш негрлерни шаажылап турар корум-чурумга, шынын эвес чорукка сеткилин ханызындан таарышпайн турар. Американын коргунчуг, өлүм-чидимниг дүнезинден безин ол кортпайн чоруттар. Дэвид Грэхемден чарлып тура мычча дээр: «Мен сени дүүн кежэе Агронскийни салдыкпенче чедир билбейн чоруду-дур мен». Джейн чоруп турза-даа, бодунун мурнунга чаз сорулганы салып турар дээрзин оон чугаазы илередип турар:

деп бодап тур сен бе? Мээң сени орта билбейн чораным ышкаш сен мени багай билип турар-дыр сен... Бо чурт—чүгө сээнин, чүгө Фуллерни эвес, мээң база чуртум чүве. Ону билди ал, Дэвид. Бо мээң чуртум, ынчангаш оон чарылбас мен. Дэвид, бо болза, чүгө эгези-дир. Чүгө эгези. Билип ал» деп чугаалаар. Джейнниң ашаа-биле чугаалажып турганын шинде көргүскен чорук болза, чүгө өг-бүлө талазы-биле эвес, америк херээженнерин депшилгелиг кижилериниң талазы-биле алдыган шиптирлиг бадыткаашкын болуп турар. Оон өг-бүлөзинден чарлып чоруп турар бодунга шынап-ла берге болбас аргажок. Ынчалза-даа хөй-нитиниң сонургалы, эч ылангыя шынын чорук дээш демисел болза, өг-бүлениң аас-кежинден ыракта үнелиг. Джейни ону шын билген. Ынчангаш ол өг-бүлөзинден чарлып чоруп турар. Говард Фастын шинзи оон-биле доостур. Джейни моон сонгаар кандыг-даа кадык-берге истел-сүрүүшкүн-нерни тоовайн хосталга, демократия дээш демисежип турар Американың ак-сеткилди оолдар, кыстары-биле кады маадырлыг демисежир дээринге көрүкчүлөр идегээрлер. Ындыг кижилер Америкада канчаар-даа аажок хөй. Олар сорулгазын чедип алырлар-даа. Г. Фастың бо шинзи болза, америк реакциянын араатанзы үлгедиги шинин дидими-биле сойлап илередип турар күштүг чогаал болур. Оон күштүү шак ында, С. ФАТЕЕВ,

КНО-нун Кол Ассамблеясынын алдыгы сессиясы

КНО-да чаа кежигуннерни кирип алыр дугайында айтырыгны шийтпирлээринче угланган совет саналдарны хүлээр алырынга америк-англи бөлүгленишкин шалтыктаан

ПАРИЖ. (СЭТА-нын тускай корреспонденти). Кол Ассамблеясынын февраль 1-де болган пленарлыг хуралына КНО-га чаа кежигуннер хүлээр алыр дугайында айтырыгны чугаалашкан. Политиктик комитетке хүлээр алдынган үш резолюцияларын төлөвилелдерин Ассамблеяга кирген.

АКШ-тын төлөөлөрүнүн дорту удурутпагы-биле чоруп турар Нерунун төлөөлөрүн кириген резолюциянын төлөвилели болза, АКШ-ка ажыктыг күрүнелери талазы-биле АКШ-тын политиказын эрге-ажыны камгалаар сорудалыг болуп турар. АКШ-тын болгаш америк-англи бөлүгленишкинин өске-даа чурттарынын КНО-га чаа кежигуннер хүлээр алыр дугайында айтырыгга тургускан бергедешкин-нерден үнөр арганы ол төлөвилел тодаргай айтылган турар.

Чаа кежигуннерни Устав өзүгаар кирип алырынычеге угланган совет саналды Политиктик комитетке бадылаашкынын хөй кезин-биле хүлээр алган болгай. Ол төлөвилел болза, Албаниянын, Молд Арат Республиканын, Болгариянын, Румыниянын, Венгриянын, Финляндиянын, Италиянын, Португалиянын, Ирландиянын, Трансильданиянын, Австриянын, Цейлонун, Непалдын билдиришкиннери катеп көөрүн, КНО-га хүлээр алыр дугайында Ливиянын билдиришкинин чугаалажып көөрүн Айыыл чок чоруктун Чөвүлениге Кол Ассамблеянын сүмөлөп турарын айтып турган.

Политиктик комитетке беш төп америк чурттарнын дүвү-далаш-биле кирип келген резолюциянын үш дугаар төлөвилели болза, КНО-га чаа кежигуннер хүлээр алыр дугайында айтырыгны шын болгаш Уставтын негелделерин өзүгаар шийтпирлээрине моондактарынын оралдажышкыны болур. Ынчалза-даа, Политиктик комитетке резолюциянын хүлээр алыр чоруунга ол кандыг-даа доктар чедирип шыдавааны билдингир. Бо айтырыг талазы-биле бүгү делегей суду кандыг-даа шийтпирни кылыр эрге чок турда дараазынын Кол Ассамблеяны оон айтышкынын алырынын талазы-биле чаа дилегин кылдырын резолюциянын ол төлөвилели сүмөлөп турар.

ССРЭ-нин төлөөлөрүнүн баштынын оралакчызы Я. А. Малик бадылаашкын дугайында чүве чугаалап тургаш, перу төлөвилели болгаш беш төп америк чурттарнын резолюциянын төлөвилелин шыңгы шүгүмчүлөвшанаан, ол ийи төлөвилелдер болза, КНО-нун Уставы тоовас болгаш КНО-га чаа кежигуннер кирип алырынын айтырыгын шийтпирлээрине моондактар сорудалыг деп чүвени эч-не тодаргай-биле сойгалап илереткен. Ынчалгаш ол айтырыгы шын шийтпирлээрине карачангыс орук болза, резолюциянын совет төлөвилели болур дээрин ол айтыкан.

Чехословакиянын, Украин ССР-ин, Белорус ССР-ин, Польшанын, Ирактын болгаш өске-даа чурттарнын төлөөлери резолюциянын совет төлөвилелин камгалап турганнар.

Перу төлөвилели америк-англи бөлүгленишкинин бадылаашкындары-биле хүлээр алган соонда Кол Ассамблея резолюциянын совет төлөвилелин бадылаашкына кирген. Ол төлөвилели Политиктик комитетке хүлээр алган турган. Пленарлыг хуралдын муруну чарында АКШ-тын төлөөлери совет төлөвилелди өске төлөөлөрнүн деткир чоруун болдурбас дээр элээр күш-телишкинин ажыдарны кылган-даа болза, АКШ-тын төлөөлери туруп келгеш совет төлөвилел анаа-ла

хөй кезин алыр болза эвес, а бадылаашкынын үштү ийи кезин алырга, ам хүлээр алдынган деп санатырар анаар деп чугаалаан.

Кол Ассамблеянын даргазы Нерво анаа удурланып, Уставка таарышпас деп чугаалаан-даа болза, америк төлөөлөрнүн негелдезин өзүгаар ол саналды Кол Ассамблеяны канчаар көөрүн барымдаалаар анаар деп шийтпирлээр. Совет төлөвилел төлөөлөрнүн бадылаашкынын үштү ийи кезингеге деткир болза, ам хүлээр алдынган деп санаар дээр саналды америк-англи бөлүгленишкинин төлөөлөрнүн бадылаашкыны-биле күштүг болдурган. Ынды шийтпир үнген соонда совет резолюцияны бадылаашкына киргерге, хүлээр алыр дээр бадылаашкынын саны 22 болган. Ол болза, Политиктик комитетке бадылаашкындан бир сан хөй болган. Совет резолюцияга удур бадылаашкынын саны 21, а 16 төлөөлөр дадагалзанаан. Бо удаада удур бадылаашкынын аразында Политиктик комитетке дадагалзашкынын болганар база бар. АКШ-тын төлөөлөрнүн талазындан оларын ынчаар көгүдүп турар-дыр.

Ынчангаш совет резолюция болза, пленарлыг хуралга база-ла хүлээр алдынган болза-даа, оу хүлээр эвез деп санаар ужурутлуг апарган.

Америк төлөөлөрнүн айындаан эртпейи турар төлөөлөрнүн хөй кезинин ужурутлуг чок чоруунун түнели болза, совет төлөөлөрнүн кирген резолюциянын хүлээр эвези болдурган дээринин дугайын ССРЭ-нин төлөөлөрнүн баштынын оралакчызы Я. А. Малик бодуну чугаазына тодаргай-биле тайылдырлаан. Ол бодуну саналына совет төлөвилелде санатынган күрүнелери КНО-га хүлээр алырынын дугайында билдиришкиннери катеп чугаалажып көөрүн Айыыл чок чоруктун Чөвүлениге сүмөлөп тур деп бижзэн. Ынчангаш чугаа болза, ол күрүнелери хүлээр алырынын дугайында чорбайн турар, чүге дээрге, Айыыл чок чоруктун Чөвүлениге сүмез чокка Кол Ассамблея чаа кежигуннерни хүлээр алыр эрге чок болгай. Оон ужурутлуг совет резолюцияны бадылаашкынын үзегинде бадылаашкындарын үштү ийи кезин барымдаалаар дугайында америк төлөөлөрнүн негелдезин дээрге, чүге КНО-да кирип турар күрүнелери эвез, харын-даа Катышкан Нациялардын Организациязынын хүрээ-ленине кирбейн турар эмгекч хөй санын күрүнелерге бизин деткидип турар совет резолюциянын хүлээр алдынар чоруунга баш удур моондактар дээр оралдажышкын болуп турар деп Малик айткан.

— Ынчангаш 112 миллион ажыг кижичурттакчылыг 14 күрүнелери КНО-га хүлээр алыр дугайында айтырыгын, ол хире узамдыгып келген айтырыгын үзе шийтпирлээрине шалтыктыг чорукту чүдү-бүрү аргалар-биле кылтып турган АКШ-тын төлөөлери оон харысалгалзын чүмү-биле чүктеп турарлар деп Малик чугаалаан.

Оон дараазында беш төп америк чурттарнын төлөөлөрнүн кирген резолюциянын бадылаашкына киргерге, америк-англи бөлүгленишкинин төлөөлөрнүн бадылаашкыны-биле хүлээр алдынган.

Кол Ассамблеянын пленуму хуралдын сөөлүгү үзегинде Ливия дугайында айтырыгны чугаалашкан. Ливиянын хамаарышпас болур чорунче угланган тодаргай хемчеглери айтылган турар резолюция төлөвилели АКШ-тын, Англиянын, Франциянын болгаш өске-даа колонийи чурттарнын төлөөлери база оларга күтүктүктен төлөөлөр ботта-

узуткап чок кылган. Ол тиелелелер, бистин армиявыстын дайынчыларын үндүргени маадырлыг чоруунун болгаш бистин улузүвүстүн кызыгаар чок деткимчезинин ачызында чедип алдынган.

Ол ышкаш улут чедикшиянер экономика, культура болгаш өске-даа талалар-биле чедип алдынган деп Хо Ши Мин айткан. «Экономика талазы-биле — бис Вьетнамнын национал банкызын тургузуп, бистин экономика болгаш сан-хөөнүн удурутпагы катыштырып, продукцияны бүдүрүп үндүрерин улгатырары дээр чарышка эки түнелдерни чедип алган бис. Көдээ ажал-агынын үндүрүүн чагыс аай кылдыр кылган бис» — деп Хо

ШИ Мин меделгэн.

Удур шаап-халлаашкынын чедикшиянин чорударына амгы үеде хамаарышпас чоруу, хосталгыз болгаш тайбын дээр демиселин турар Лаостун болгаш Камбождин акы-дуңма улустары-биле болгаш өске-даа улустар-биле ам-даа сырын катыжары эргежок чуула деп президент Хо Ши Мин меделгэн.

Төнчүзүнде Хо Ши Мин 1952 чылда оон-даа артык кайгамчыктыг тиелелелерни чедип алыры-биле бүгү күженишкиннери кириерине армияны болгаш улусту кыйгырган.

(СЭТА).

7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харысгалгалы редакторунун оралакчызынын, партия амдыралынын, культура пропаганд болгаш агитация, көдээ ажыл-агый, улуттар болгаш транспорт, чааа калдотерия — 88; аштык информация, булгагерия — 85.

АКШ-тын компартиязынын национал комитединин дыңнады

НЬЮ-ЙОРК. Америк улустун күзелин күүседирин болгаш Кореяда тайбынчыдылга дугайында дугуржулганы чедип алырын кыйгырып турар меделгеди Трумэн чоруктан бис деп АКШ-тын компартиязынын Национал комитеди парлага төлөөкчилерине меделгэн.

Уильям Фостер, Элизабет Флинн болгаш Петтис Перри оларнын Национал комитеттин мурундан бижзэн меделгелинде чугаалап турары болза:

«Кореяда тайбынчыдылга дугайында чеди ай иштинде чоруп келген чугаалажышкынын өлүмүн айыылда туруп турар. Ол анаа хей-ле хан төгөр чорукту соксадыр дугайында америк улустун билдингиринде илеретинген күзели болгаш чүткүлү турза-даа, Азиянын улустарына удур 20 ай иштинде чоруп турар дайынны соксадырдына Ван Флиттер, Даллесчилер, Ачесоннар шалтыктап турар. Америк шериг албанынгарын хөй удаа кылган мактангычы меделели болза, ол хан төгүшкүнүгү болушкуну соксадыр эвес, оу улам калбартып сорулга-биле кылып турар. Неделя бурунгаар генерал Ван Флит корей дайыны болза, чүге «йэрэшкин» болуп чедип каржызы-биле меделгэн.

Оон чугаалааны болза: «Кореяда үнген чорук манаа борта ийктеп, азы чер бөмбүрээзин «бир-ле черине унөр ужурутлуг турган. Ам бие меделгени заводтарымыс улам-на хөй-хөй боо-чепсекти база катеп бүдүрүп үндүрүп турар». Оон-биле генерал Ван Флит уолл-стригити банкирлерин — генералдарын бо урулдулелиг дайыны болза, канчаар-даа аажок дайын кончааларын үзүктөл чок үнөр дээр болур деп күзелин илеретип турар. Чаа дайынны Кыдаттын төптерин бомбалаары, Кыдаттын эриктирип блоккактары дээр тускай пропагандалыг эсүлүг-ла ажыктыкты мында болуп турар. Ол ышкаш «оу чок кылар» деп массаларын ханы күзели ажыглаар сорудалыг пропагандалыг чорудуп турары база-ла мында, 76 хуузу дайын чорудулганына чарыгаары көрдүнген 85 миллиард Трумэнни бюджеттин ылавады сорулгыз мында болур.

Кореяда дайынны соксадыр Уолл-стригити күзевейн турар. Харында дайыны Кыдатче, Маньчжурия чедип Францианын Индо-Кыдадин чарадырычте чүткүлдү болуп турар. Уолл-стригити чаа дайын кылырына ажыктыг хөй-хөй баазалар, колонийлерин улустарынын национал салым-чулун базарына болгаш бүгү чурттарын, бүгү улустарын кулданырына катеп-катеп чепселенишкин херек.

Риджуэини төлөөкчилеринин чугаалажышкынын дугайында эсүлүг-ла политиказы чүгө тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынын столдарынын аргында

кылымал доктар-моондакташкындан көстүп турар эвес: американнын хамаарышпас девискээрин хөй катеп бомбалап турарында болгаш тылда канчаар-даа аажок хөй шериг күштерин өстүрүп турарында эч-не тодаргай-биле илереп турар. Туттурган шериглери анаа чурум өзүгаар солчурун херекке албайн, чугаалажышкындарда Риджуэини төлөөкчилери Чан Кай-шини хелзеникичиликтерин күштелдиреринче чүткүп турарлар. Ол мыдыг күзүл-чүткүлдү Уолтер болгаш Липпен олар бизин «каржы үрээшкин» кылдыр санаан.

Ол-ла болганы дег чүдүлү чугаалажышкындарда бистин төлөөкчилерини Сонгу Корей Республиканын бодуну девискээринге бодуну аэродромдарын септээринин болгаш тууду тургузарынын айтырынын талазы-биле оон иштики херезинге киржир деп элдегип оралдажышкынын база кылганнар.

Тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынын дүрген доозар чорук чүгө Браккы Чөөн чүкте аткажышкынын, корейлерни кырып хылдырып, американнын өзүп турар чидриглерин соксадыр эвес, ханы чөрүлдөлери, бүгү делегейге тайбынчыдылга таарыштырарынын, беш улуг күрүнелеринин аразына Тайбынчы Пактызын чарынын, бүгү-делегей чурттарынын чепсез дүжүреринин, өтмөжү бомбаны хоойлудан дашкаар деп чарлаарынын, Барын чүткүп Чөөн-чүк-беле, 800 миллион кижичарынын турар улус демократиянын чурттарынын, Кыдат Улустун Республиказынын, Совет Эвилелинин улустары-биле калбак салдылажышкынын баазаны берип болур.

Компартиянын Национал комитеди, бистер Панымынчюнда чугаалажышкындарда бистин төлөөкчилерини: (1) Аткылажышкынын доп-дораан соксадыр; (2) кандыг-даа байдал чокка туттурган бүгү шериглери солчуру; (3) Кореянын Улус-Демократтыг Республиказынын иштики херезинге киришпезини дугайында саавырын бээринче президент Трумэнни кыйгырып тур бис.

Профвилелери негр улустар, херезженнер болгаш аныктар — бүгү тайбынч талалачылары кайда-даа хамааржып турары хамаан чокка бистин улустуулууду доп-дораан тайбынч чедип алыр деп деу-моонраттыг күзөл-чүткүлдү күзедиринче презентинин албадары-биле ам катыжар ужурутлуг. Кижилерин амдыралын болгаш кижичелеринин чедип алышкынын массалык-биле узуткап турар ол дайыны соксадырнын миллион-миллион кижилер албадар ужурутлуга, албадар-даа».

(СЭТА).

ПАРИЖ. Кежээки солуннарныкыш Сфакс биле Кайруан аразында телефон харылзаазынын тунис патриоттар урегдээр дугайында дындагылар бар.

Тунис ажыктыг чоннарнын Бүгүнүш ивиелери, чер ажылдыгыларын Бүгүнүш ивиелери, ус-дарганарнын болгаш биче салдыжыларын Бүгүнүш ивиелери февраль 1-де бүгүнүш ивиелери ажал соксадышкыны чорударынычеге бүгү ажыктыг чоннарнын январь 30-де кыйгырып турган деп Франс Пресе агенттели дамычкан. Ол ажыл соксадышкынын чепсекти күштер ажылаарына удурланышкынын демдээ кылдыр чорудар деп профвилелдер организацияларынын үстүнде бижиктеринде чугаалап турар.

Февраль 1-зи бүгү араб чурттарга «Тунистин хуну» кылдыр демделгетинер, ол болза, бодуну национал хемаарышпас чоруу дээр тунис ажыктыг чоннарнын маадырлыг демисели-биле араб чурттарнын улустарынын эп-сеткил катыштырышкыны болур.

«Моңа» солунуну дындады-биле алырга, Франциянын Тунисте кол төлөөкчи кижизи болур Виконт де Откло француз чазактын потазы бейге хүлээткен. Солунуну бодалы-биле алырга, «улус киленедишкинин кампаниязын» соксадыр болгаш тунис министрлери Парижте дедир кыйгыртыр дугайында КНО-же кирген тунис хомудалды дедир алырын Форуң чааа ол ноатаз негеп турар.

(СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Кореянын Улустун армиязынын Кол командвалынын дыңнады

ПХЕНЬЯН. Кореянын Улус-Демократтыг Республиказынын Улустун армиязынын Кол командвалынын февраль 5-те дамычкан меделгенинде чугаалап турары болза, Кореянын Улустун армиязынын катыжышкыны кылдат улустун эки-турачи кезектеринин сырын деткимче-биле дайынга удур камгалалдын тулгушкунуарын бүгү фронтуларга чорударын үргүлчүлөп турар.

Февральдык 4-те фронтуну тусту-устастоттарына дайын атакалар чорударын оралдашса-даа, улустун шериглери чедикшияни-ойтур шапкан.

(СЭТА).

Кореяда америк эжелекчилерин чаа үүлгедиглеринин дугайында Кореянын Төп телеграф агенттели-нин меделгеди

ПХЕНЬЯН. Кореяда америк эжелекчилерин чаа араатанзыг үүлгедиглеринин дугайында: тайбынч корей чонну хораннар чүдөлөр-биле чаап кылган частар октар-биле америк самолеттарын боолал турары дугайын Кореянын Төп телеграф агенттели меделеп турар. Ол меделде чугаалап турары болза, январьдын 9-та Канвон мочуну Мунчхонь уездизинин Ульям волостизинин тайбынч чурттакчыларлыгы пунктузун америк самолеттар 16 шак хире хораннар чүдөлөргү частар октар-биле боолал келген. Мында кандыг-даа шериг объектилери чок турда-ла ол пунктуно кадыг-дошкун бооллашкына таварыштырган. Америк агаары дээрбечилеринин халлаашкынын түнелинде 5 кижичаар балыганган, 823 кижичаар хораннар болгаш элээр кыш тараачыны бажындар өртөгөн.

Америк эжелекчилеринин ол чаа араатанзыг үүлгедиглерин көргөн тараачынын чугаалап турары болза, дөй довуракта болгаш тараа саванындан кылган тараачын бажындар октар дээр-биле дораан-бажында кыва берген. Эң баштай от-биле кады ак өнүгүш чөдүрүп үнгөп болгаш чоруту-ла карары эгелээч, оон бора өнүгү апарган. Өрт болган чеге чыды берген рис тыды дег кончу багай чыт чытталып турган. Ол шыгы тынып турган кижилер чөдүрүп эгелээр болгаш чаразы шуурап, думчуктарындан сүт төктүп эгелээр. Өрт болган чеге турган бүгү кижилер дараазында ху орунуларындан туруп шыдаваннар. Оларын чеге хөдүк чокталып, баштары кончур аарып, уйгуу келбестей берген. Оларныкы дика хөй хан дүкүрүп, думчуктарындан хан төктүп турган.

Суурунч балыглатынган чурттакчыларына медицинанын дүрген дузазын чедирген. Кореянын Төп телеграф агенттелинин корреспондентинге эмчи Е Хи Донну чугаалааны болза, качыдалга таварышканын шийчип көргөниин соонда илерезин болза, балыгланган кижилер хораннап каан октарын честышкынындан үнгөн хорангы хейлерден хораннаттыган болганар. Оларын дика хөйүнуң тылар оруктары дегдирип араан болгаш хан дүкүрүп турган.

(СЭТА).

Боннуң эрге-чарыгазынын полициягы террорунга удуруланып турар

БЕРЛИН. Демократтыг күштерге хамаарыштыр боннуң эрге-чарыгазынын полициягы террорунга удуруланып демонстрациялар бүгү Германиянын Демократтыг Республиказында өртүп турар.

Галлага болган удуруланышкынын демонстрацияныкы 80 муң кижичаар киришкен. Демонстрациялар Аденаурин чазактан дүжери негеп турганнар. Магдебурга болган демонстрацияга 30 муң ажыг кижичаар киришкен. Ол ышкаш Лейпцигте, Дессауга болгаш республиканын өске-даа хоорайларына сүр-күштүг демонстрациялар болгулаан.

(СЭТА).

Харысгалгалы редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

КИНО

Февраль 9-та — «Амдырал тиелеп турар».

Сеансарнын эгелээри: 6 шак 15 минутта, 8 болгаш 10 шактарда.

ТЕАТР

Февраль 9-та — «Үжөн чоостар» («Тридцать серебряников») эгелээри кежээкинин 8 шакта.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕЗИ: Кызыл Шетинкин кудумчуу, бажы,

болгаш уран-чүл килдистерин — 3—88;

харысгалгалы секретары — 4—98;

Облуккусмуун типографиясы

Б00838.